

Jacqueline Wilson: Lányok kollekcio

Dancs Eszter

*Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 1088 Budapest, Múzeum krt. 4.
(eszter.lion@gmail.com)*

Összefoglaló

Dolgozatom egy négyrészes ifjúsági történetet elemez a tipográfia szempontjából, amely sorozat tizenéves lányoknak íródott. A könyvek rögtön feltűnnek a polcon színes arculatuk miatt, amely tükrözi a mai kamaszok sokoldalú világát. A mai fiataloknak íródott könyvek nagyobb betűmérettel és sortávolsággal szedettek, annak érdekében, hogy a gyerekeknek sikerélményük legyen a könyv elolvasásakor. Mivel több statisztika is mutatja, hogy a gyerekek kevesebbet olvasnak érdeklődésüket inkább a könyvek borítója kelti fel, ami emiatt sokkal színesebb.

Kulcsszavak: tipográfia, ifjúsági könyvek, Jacqueline Wilson, lányok, sorozat

Abstract

My essay is about a junior series which contains four books, I'd like to represent my typographical essay in this way. The books are for teenager girls who will recognise the books on the shelves immediately because of their colourful cover. Youth books contains bigger letters, and the spaces between the lines are bigger as well, in order to make children feel happy that they can read a book faster. Some surveys show, that children are more interested in a books because of their colorful covers.

Keywords: typography, junior books, Jacqueline Wilson, girls, series

Az író

Jacqueline Wilson (1. kép) 44 éves angol író az egyik legismertebb kortárs szerző hazájában, amit nem is bizonyít jobban, mint számos díja.

Jelenleg tanít a London-Roehampton Egyetemen gyerekirodalmat, illetve Kreatív írás MA kurzuson is megtalálható a katedrán. Manapság inkább kisebb gyerekeknek ír mesekönyveket (Győri-Nagy 2009).

A könyvekről

A sorozat négy könyvet foglal magába (2. kép), amelyek címe csak egy szóban köti össze őket (lányok), de történetük szerint ugyanannak a három lánynak kalandjait tartalmazzák. Így a négy könyv egymás után: 1. Szerelmes lányok 2. Lányok a pácban 3. Lányok késésben 4. Mi baj, lányok? címet viselik. A könyvek a tízes éveik elején járó kiskamaszoknak születtek, olyan megoldandó problémákat ecsetelnek, mint a szülőkkel való viták, a kihasználás, táplálkozási zavarok, szülő halála.

Lányok és tipográfia

A könyvek, mint már sokszor említettük gyerekeknek íródtak, így a tipográfia is ebben a szellemben jelentkezik a könyvekben. A kollekcio darabjai mind külsőleg, mind belsőleg tükrözi a teenagerek világát. Figyelembe kell vennünk az ilyen korú fiatalok olvasási szokásait és azt a problémát, mi szerint igen nehéz felkelteni az érdeklődésüket egy-egy könyv iránt. A lányok sorozat, ügyesen élt a tipográfia és a grafika eszközeivel, amit mi sem bizonyít, mint nagy népszerűsége a piacon. A mai fiatalok érdeklődése a színes és harsány, csillogó dolgok iránt fogékonyabb, mint régen. Ez többek között a könyvkiadók mese- és ifjúsági könyveinél is megfigyelhetőek. Gábor Anikó, a sorozat szerkesztője tudta, hogy az arculat nagyon fontos ahhoz, hogy a könyvek népszerűvé váljanak, ezért szedték a főszöveget nagyobb betűkkel és sorközökkel, ezért ilyen harsányak a borítók.

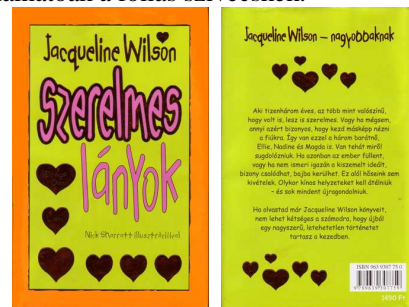

2. kép A négy kötet

Szerelmes lányok

A könyvet 1997-ben fejezte be az író, Jacqueline Wilson, majd 1998-ban a Randon House Children's csoporthoz tartozó Transworld Publishers kiadó publikálta (Wilson 2003). A magyarországi kiadás 2003-ban történt az Animus kiadó jóvoltából. A könyv eredeti címe *Girls in Love*, a fordítás Damokos Kata munkája. A könyv hard cover, vagyis keménytáblás és védőborítóval rendelkezik (3. és 4. kép). A borító első táblája igen harsány színeket használ, narancssárga keretben zöld alapon található a cím és az író neve, valamint az illusztrátor nevét és néhány, a könyv tartalmát szimbolizáló kis rajzot. A borítón csillogó fólia vonzza a tekintetet, így az író neve, a címben szereplő „szerelmes” szó, és a szívek is csillogó hatásúak. A borító legtetjén az író neve olvasható. A betűtípus, nem standard, a magyar grafikus, Beleznai Kornél munkája (Wilson 2003). Gábor Anikó azt kérte Beleznaitól, hogy olyan arculatot tervezzen, ami fiatalos, színes. Ahogy ő fogalmazott: egy doboz bon-bonra emlékeztesse az arculat. A betűtípus nem szabályos, a vonalvastagság sem egyenletes. A betűk talp kerekítve, viszont a vonalak végei le vannak kerekítve. A betűk nem állnak szigorú alapvonal alapján egymás mellett, megfigyelhető, hogy az „a” betű magasabban található a nagy „J” betűhöz képest. A két „i” betűn az ékezetek ellipszisként jelennek meg, de nem szabályosak. A betűk nem érnek össze, nincs kötés közöttük. A cím első szava (szerelmes) nem kezdődik nagybetűvel, ami indokolt lenne címkezdő révén, az „l” betű kimagasodása magyarázza ezt, bár az „s” betű nagyobb, mint a „z”. A „z” nem három, hanem négy vonallal íródott és az „m” is szabálytalanságokat mutat, a betű két hasa által meghatározott tér nem egyforma mértékű. A betűknek a szerelmes szóban adalék szegélye van a fólia miatt, a fólia hiányában a betűk nem kapcsolódnának egymáshoz, így viszont a fólia összeérinti őket, de más és más helyen, amelyet az „e” betű esetében érzékelhetünk legfeltűnőbben. Érdekes, hogy ez az

egy szó (szerelmes) más betűformákat mutat, mint a borítón megjelenő többi. Egyedül az „l” betű formája egyezik meg a többivel. A cím második szava (lányok) viszont ugyanazzal a betűformákkal íródott, mint az író neve. A betűk a borítón igen nagyok, a legnagyobb betű 5,4 cm, a legkisebb 3,1 cm nagyságúak. A cím alatt tájékoztató funkcióként jelenik meg a mondat: Nick Sharratt illusztrációival. Ez a mondat szintén más betűformákat mutat, egyedül az „i”, „l” és „r” betű hasonlít a fentebb használtakhoz. A borítón lévő szöveg az amerikai címekhez hasonlóan jobbra zárt, az üres helyet szívek töltik ki, de ezek sem mutatnak formájukat tekintve szabályosságot, mintha szabad kézzel rajzolták volna őket. A védőborító első oldala keretben található, a keret vonalvastagsága azonban nem szabályos, a folyó tintát idézi. A könyv gerincén az író neve és a cím található. Érdekes, hogy itt a név betűi között már kötés látható. A címet és a nevet szívek választják el egymástól, valamint az Animus kiadó logója található a gerincen, ami nem illik bele az arculatba, ugyanis fehér színű eltérően az erősebb tónusú felirattól. Fólia itt is található. A felirat alulról felfelé tart. A hátsó tábla nem keretezett, zöld színű, fóliás. A rövid ismertető 12 pt betűmérettel Comic Sans betűtípussal íródott, középre zárt egyhasábos szöveg két bekezdéssel. Szívek itt is találhatóak, valamint a vonalkód és az ár, ami szintén Comic Sans betűtípussal írva, álló számok. A borító behajtott fülein a fülszövegek 12 pt betűmérettel, Comic Sans betűtípussal íródtak, az első fülön balra zárt egyhasábos szöveg a hátsó borítón egyhasábos 3 bekezdésű szöveg van, ahol az első bekezdés 13 ponttal van behúzva. Mind a két fülön megtalálhatóak a fóliás szívecskék.

3. és 4. kép Az első kötet első és hátsó védőborítója
Grafika: Beleznai Kornél

Ha levesszük a védőborítót, a két tábla arculata megegyezik a védőborítóéval, de fólia itt már nincs. A magyar kiadás mintaszerűen betartja a szabályokat, a járulékos részeket illetőleg (Gyurgyák 2004). A főszöveg előtt megtalálható a szennycímoldal az első oldalon. Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel olvashatjuk a szerző nevét, majd alatta verzál Garamond betűkkel a cím található. A második oldal nem jelöli a sorozat sorszámát, helyette eddig megjelent kötetek címeit sorolja fel a szerzőtől. A „Jacqueline Wilsontól megjelent:” szöveg két sorban középre

zárva található kurzív betűkkel, majd alatta sorkihagyásokkal, álló betűkkel az eddig megjelent kötetek. A címlap a borítót idézi, de nem színes, a fordító, a kiadó, a kiadás helye és dátuma is megtalálható rajta. A copyright oldal, ami információt ad a magyar kiadásról (munkatársak, kiadói jogok, fordítás, eredeti cím) is Times New Roman betűtípust használ, 8 pt betűmérettel, középre igazítva. Ebben a könyvben nincs ajánlás, tartalomjegyzék, mottó, előszó és köszönetnyilvánítás. A főszöveg utáni járulékos rész csupán egy oldalt tartalmaz a 156. oldalon, ahol az ISBN szám található kontrasztosan a lap alján, valamint a magyar kiadás információi Times New Roman betűtípussal, 8 pt betűmérettel középre zárva. A főszöveg a 7. oldalon kezdődik. A fejezetcímek keretbe vannak foglalva (5. kép), amely kereteket szintén Beleznai Kornél tervezett. A keret szintén a szabadkézi rajzolás idézi, nem szabályos.

5. kép 1. fejezet címe és kerete
Grafika: Beleznai Kornél

A benne lévő fejezetcímek betűtípusa is Beleznai munkája, talpatlan verzál betűk, szabálytalanok, különböző vonalvastagsággal, hangulatuk bohókás, játékos, mintha egy kamasz naplójában látnánk. A fejezetek szövege majdnem a lap közepén kezdődik két sor nagyságú iniciálé betűkkel (26 pt), amely betűk az első szó első egy betűje. A fejezetek nem mindig páratlan oldalon kezdődnek és nincsenek számozva. A főszöveg Times New Roman betűtípussal 12 pt mérettel szedett. Minden oldalon a sorköz 15 pt nagyságú. Minden páros oldalon a bal margó 2 cm, a jobb margó 2,5 cm, a felső margó szintén 2 cm, az alsó margó pedig 2,7 cm mértékű. A páratlan oldalakon, ahol nem fejezetcím található, a bal margó 2,7 cm, a jobb margó 2 cm, a felső margó szintén 2 cm, az alsó pedig 2,7 cm nagyságú. A fejezetcímek felső margója 9,3 cm. Az új bekezdések behúzásai valamint a párbeszéd behúzásai is 12 pt méretűek. A kiemelések a szövegben kurzíválással történik, általában sajátos értelmű szavakat és mondatokat jelöl. Illetve a verzállal íródott mondatok indulatot fejeznek ki. A könyvben található levelezések a kézírást idéző betűtípussal íródtak, betűméretük és a sorok köze nem tér el a szöveg többi részétől. Az oldalszámozás a lap alján történik az első fejezettől Times New Roman álló számok jelölik, hogy hányadik oldalon tartunk. A fejezetek mindig illusztrációval és adalék szöveggel kezdődnek (6.kép), amely szöveg tartalma általában a hangulatot adja meg a soron következő fejezethez. Az illusztrációk Nick Sharratt rajzai. Nick Sharratt angol származású grafikus lassan húsz éve

Jacqueline Wilson könyveinek illusztrátora. Stílusára a könnyedség, az egyszerű vonalas rajzok jellemzőek. Néhány műve idézi a pop art stílust.

6. kép A második fejezet bevezetője
Grafika: Beleznai Kornél és Nick Sharratt

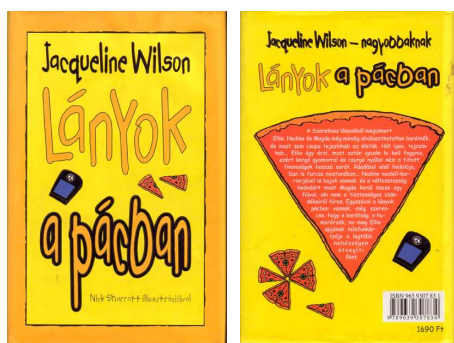
7. kép Nick Sharratt: Daffodil Frightens Caterpillar
Forrás: <http://www.nicksharratt.com/>

Nick Sharratt műveiért több elismerő díjat is kapott, úgymint 2001 Children's Book Award, Stockport Schools Book Award for KS1. Saját elmondása szerint a vibráló színeket szereti használni, (ez sajnos a Jacqueline Wilson könyvek esetében nem jellemző, hiszen a főszöveg szürkeárnyalatos), és mindig igyekszik humort alkalmazni a műveiben (Nick Sharratt biography). A magyar kiadás nem akarta kivenni az illusztrációkat a műből, hiszen úgy gondolták ez is feldobja, és fiatalossá teszi a sorozatot.

Lányok a pácban

A második könyvet 1999-ben publikálta a már fent említett Transworld Publishers, az Animus kiadó pedig, 2003-ban adta ki a Szerelmes lányok után. A magyar kiadás körül ugyanazok a szakemberek dolgoztak, mint az első kötetnél, Beleznai Kornél maradt a grafikus és arculattervező, Damokos Kata a fordító (Wilson 2003). A könyv eredeti címe Girls under Pressure. Ez a könyv is hard coverrel rendelkezik (8. és 9. kép), védőborítója van, és itt is megjelenik a fólia, ami

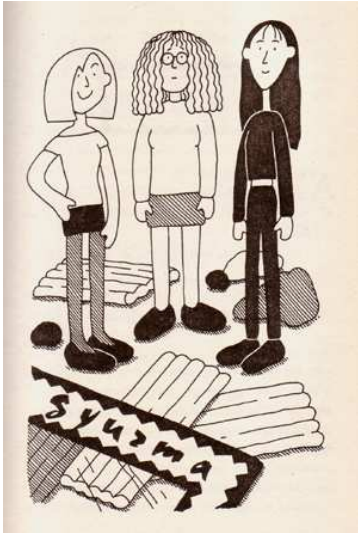
csillogóvá tesz egyes szavakat a borítón. Az arcukat követi az első könyv hagyományait és szintén erős színeket használ. A második könyv esetében ez a világosabb narancs és citromsárga.

8. és 9. kép A második kötet első és hátsó táblája
Grafika: Beleznai Kornél

A borító első tábláján megfigyelhető, hogy felhasználták az első kötet terveit a betűtípus kapcsán. De különbségeket is találhatunk. A fólia használata szintén a szerző nevének kiemelésére szolgál, színe megegyezik az előzőével, viszont a második kötet esetében az utolsó két szó az „a” és a „pácban” szavak fóliázottak, amely fólia keretet ad a betűknek. Beleznai Kornélnak ehhez a kötethez nagy „l” betűt kellett terveznie, hiszen az első könyv borítóján a lányok szó a cím második szava volt, így nem kellett nagybetűvel szedni. Az „l” betűn kívül a többi karakter a szóban (ányok) megegyezik az első könyv ugyanezen karaktereivel. A cím és a név ebben az esetben középre van zárva, szintén igen nagy betűkkel van szedve, de az író neve ugyanolyan nagyságú, mint az előző kötet borítóján. A Nick Sharratt illusztrációjára vonatkozó szöveg teljesen megegyezik az első kötetével, csupán egy kicsit lejjebb szorult a borítón. A szimbólumok (mérleg, pizzaszeletek) a könyv tartalmára vonatkozóan itt is megjelennek, szintén fóliázva. A cím és a szerző neve itt is keretbe van foglalva, amely keret megegyezik az elsőjével. A könyv gerincén a felírás alulról olvasható és szintén az első könyv tendenciáit mutatja. A szimbólumok elválasztják a nevet és a címet, ugyanakkor a lányok szó, amely itt címkezdő szóként szerepel, nem kezdődik nagy „l” betűvel. A gerincen itt nem található a magyar kiadó logója. A hátlapon egy pizzaszeletben olvashatjuk a tartalmi összefoglalót, amely középre zárt 8 pt nagyságú Cominc Sans betűtípussal szedett szöveg. Az összefoglaló formája idézi az Aldus-féle V alakú lezárást, amely a 15. század sajátossága volt, tehát nem új találmány. A hátlapon is olvashatjuk a könyv címét, amely az első könyv esetében nem található a hátsó táblán, ugyanakkor a szerző neve és a korosztály megjelölése (nagyobbaknak) itt is olvasható, ahogy a vonalkód és az ár is (Comic Sans álló számok). A borító behajtható fülein itt is fülszövegeket találhatunk, a hátsó táblára hajtható szöveg teljesen megegyezik az első könyv ugyanitt található

szövegével, azzal a különbséggel, hogy a szimbólumok itt nem jelennek meg. Az első fülon balra zárt 20 soros egyhasábos szöveg található 12pt betűmérettel és Comic Sans betűtípussal írva. A védőborítót levéve az arculat ugyanaz, de itt sem jelenik meg az Animus kiadó logója a könyv gerincén. A főszöveget megelőző szennycímoldal ugyanolyan formátumban megtalálható, mint az első könyv esetében, tehát a szerző neve Times New Roman karakterekkel és a cím verzál Garamond betűkkel. A második oldal azonban nem az író eddig megjelent műveit hirdeti, hanem körülbelül a lap közepén egy Nick Sharratt rajzát láthatunk a főszereplőről. A harmadik oldalon a címoldal hasonló formában jelenik meg, mint az első köteté, viszont az oldal kicsit zsúfoltabbnak hat, de nem zavaróan. A negyedik oldal tartalmazza a copyrightot és ellentétben az első könyvvel, az ISBN szám és a magyar munkatársak is ezen az oldalon találhatóak, valószínű csökkenteni akarták a járulékos oldalak számát, hiszen ez a könyv már 60 oldallal hosszabb, mint az előző. Itt található ajánlás, a hatodik oldalon, amely kurzív Times New Roman karakterekkel jelenik meg jobbra zárva az oldal tetején. A fejezetek itt is kezdődnek a páros illetve a páratlan oldalakon is, ugyanakkor e könyv fejezeteit már megszámozzák betűkkel kiírva, amely betűk a Microsoft Word Simpson betűtípusához hasonlíthatóak, talpatlan lineáris antikvák. A fejezetcímek itt is Beleznai sajátos kereteiben találhatóak az általa alkotott betűtípusban. A fejezetek kezdőszavainak első betűje szintén két sor nagyságú karakter. A margók méretei is megegyeznek az előző könyvével és az oldalszámolás is az oldal alján, középre zárva található. A bekezdések és a párbeszédek behúzásai 12 pt méretűek. A kiemelések a könyvben kurzívval (idegen szavak pl. Jinge Bells) és verzállal történnek. A főszöveg jellemzői megfelelnek az első kötetének. Az illusztrációkat (10. kép) a magyar kiadás újra Nick Sharratt-tól vette, aki ebben a könyvben már egész oldalas, kidolgozottabb rajzokat készített. Illusztrációi ebben az esetben is a fejezetek elején találhatóak, de nem tartalmaznak szöveget.

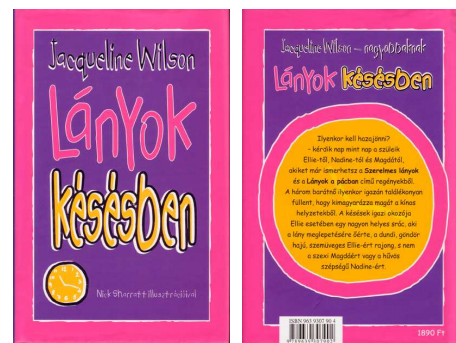

10. kép Az első fejezet illusztrációja
Grafika: Beleznai Kornél és Nick Sarratt

Lányok késésben

A sorozat harmadik kötete (Girls out Late) Angliában 2000-ben jelent meg, Magyarország pedig 2004-ben publikálta (Wilson 2004). Az új kötet (11. és 12. kép) igazodik az előzőkhöz, nem is lenne logikus, ha teljesen új arculata és tipográfiája lenne, hiszen az csak zavarná a sorozat eddigi olvasóit. Ugyanakkor láthatunk változásokat a többi kötethez képest. Az első szembeötlő változás, hogy kisebb mértékben használták a csillogó fóliát. Esztétikai okai is lehettek ennek, hiszen a borító (amely ebben az esetben is hard cover) rózsaszín és lila színeket használ, amik hasonló színűek, mint a fólia. A szimbólumok is kevesebb számmal vannak jelen a borítón, az első táblán csupán egy óra található. Az író neve fóliázott, de vékonyabb a betűnek kontrasztja. A címben szintén a második szó (késésben) található fóliázva, de ez az első eset, hogy három különböző színt használtak a betűk díszítésére, sárgát, fehérét és a fólia csillogó mélylila színét. A felirat középre zárt és a Nick Sharratt-ra utaló felirat szintén megtalálható itt is, fehér színnel. A keret ugyanaz, mint az előző két könyvnél, csak fehér színnel húzták meg. A könyv gerincén megtalálható a magyar kiadó logója, viszont az író neve háromdimenziósnak hat, ami szintén először fordul elő a sorozat arculatában. Szimbólumok választják el a nevet a címtől, amiben a lányok szó, már nagybetűvel kezdődik, így nem követtek el helyesírási hibát. Viszont az első tábla betűihez képest a gerincben a betűk összenyomottabbnak tűnnek, véleményem szerint szálkásabbak is lehetnének, hiszen hely lenne rá elég, és nem is csúfítaná el a könyv gerincét, ugyanakkor pontos kicsinyített mása lenne az első táblán lévő címnek. A hátsó táblát először láthatjuk bekeretezve. A tartalmi ismertető szintén a szimbólumban (óra) jelenik meg, kör alakú szegélyben. A tartalom igazodva az előbbiekhöz

Comic Sans betűtípussal íródott 12 pt mérettel és először kapunk utalást az előző két kötetre, amelynek címeit kontrasztal szedték. A hátlapon a cím ugyanabban az összenyomott változatban jelenik meg, mint a gerincen, szerintem egy kicsit zavaró. Ez a borító sokkal szellősebben szedte a szöveget, ugyanakkor sötétebb színei miatt a fehér szín előtérbe kerül, ami ugyanis az előző két kötet borítóján fekete színnel jelent meg, az ezen a borítón fehér. A védőborító két füle szintén tartalmaz szöveget. A hátsó tábla füle az előző két könyv hagyományát követve ugyanolyan formában az írónról szól, az első fül pedig 15 soros idézetet vesz a könyvből idézőjel nélkül. A két fülön a betűk fehér színűek.

11. és 12. kép A harmadik kötet első és hátsó védőborítója
Grafika: Beleznai Kornél

A főszöveget megelőző járulékos részek szintén megtalálhatóak, viszont az ajánlás a második oldalon található, ami nem felel meg a szabályoknak. Az ajánlásnak mindig páratlan oldalon kell lennie. Számomra zavaró az elhelyezése a címlap előtt, ráadásul egy sorba van szedve az 55 karakter. A harmadik oldalon a címlap található a már megszokott módon. A betűk a borítót idézik, nem a gerinc összenyomott betűit. Az ötödik oldal tartalmazza a copyrightot és néhány információt a magyar kiadásról. A mellette lévő oldalon rögtön az első fejezet illusztrációja kezdődik, véleményem szerint esztétikailag ez nem felel meg, személy szerint én behelyeztem volna egy üres ívet, és az elválasztotta volna a főszöveget a járulékostól. A főszöveg után következő járulékos részek, vagyis az apparátus az eddigiektől szokatlan mértékben, 4 oldalban jelentkezik. A főszöveg után következő első oldalon Jacqueline Wilson eddig megjelent köteteinek címit olvashatjuk az első könyvben található formában: a lap tetején középre zárva. A következő oldal alján a nyomdai információkat olvashatjuk, amelyeket a második könyv esetében a copyright oldalon láthatunk, az első könyv esetében pedig az ISBN számmal együtt az apparátusban. Számomra zavaró tény, olyan, mintha ketté lenne vágva a főszöveg által ez az információ. Az utána következő két oldal egésze az előző két kötet szürkeárnyalatos borítója. A főszöveg jellemzői megegyeznek az előző két kötet

főszövegének jellemzőivel (12 pt betűméret, Times New Roman típus, 15 pt sorköz, margók nagysága, 12 pt behúzások). A fejezetek itt is számozva vannak és a fejezetcímek a Beleznai-féle keretben találhatóak a játékos betűkkel. A fejezetkezdő első betű továbbra is két sor magas és az oldalszámozás is a lap alján közepén található álló szám. A fejezetek Nick Sharratt rajzaival kezdődnek (13. kép), ami más viszont, hogy az illusztrációban Beleznai Kornél bekeretezett fejezetszínei és a fejezet számozása is található, így kétszer olvashatjuk a fejezet számát és címét is. Számomra ez felesleges. Az illusztrációk visszatérnek a kisebb, darabosabb rajzokhoz, de kidolgozottabbak, mint az első könyv esetében.

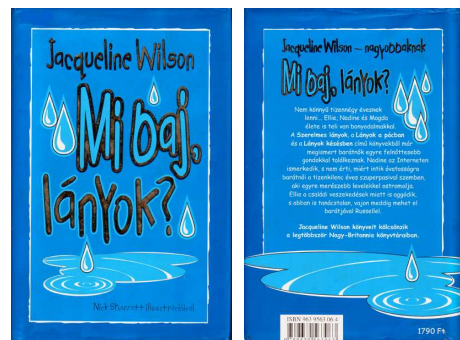
13. kép Az első fejezet illusztrációja
Grafika: Beleznai Kornél és Nick Sharratt

A kiemelések kurzívval történnek, általában a sajátos értelmű szavak és a gúnyos értelemben vett kifejezéseket szedték dőlt betűvel. Ez a kötet megformálása kicsit összeszedetlennek tűnik, mintha kapkodva készült volna el, mégis ez a legdrágább a négy kötet közül.

Mi baj lányok?

A sorozat befejező része 2002-ben került az angliai polcokra, nekünk 2004-ig kellett várnunk, amíg az Animus kiadó publikálta (Wilson 2004). A Mi baj lányok?, avagy angol címe szerint a Girls in Tears szintén tartogat különbségeket a többi kötethez képest. Míg a többi kötet hard cover borítóján több szimbólum is megjelent, addig a sorozat befejező kötetének egy szimbóluma a könnycsepp, ami a borítón többször is megjelenik (14. és 15. kép), valamint egy tócsát is ábrázolt Beleznai Kornél, ami mind az első táblán, mind a hátsón megjelenik. A kötet eltérően a többitől, nem használ nagymértékben rikító színeket, a kék két árnyalatával dolgozik, ami kicsit hideggé teszi az arculatot. Az előző három könyv kétféle színt

használt a borítókön, amelyek ugyan összeillettek, mégsem volt példa arra, hogy a tervező csak egy színt, bár különböző árnyalatban használjon. A fehér színnel itt is a kontúrokat rajzolták, viszont az illusztrátorra vonatkozó szöveget feketével írták, ami jobb megoldás, mint a fehér, mert a borító alján túl sok lenne a fehér használata. Azt is először tapasztalhatjuk, hogy az egész cím fóliázva van, bár a fólia színe most ezüst, ami esztétikailag jobban mutat a lila helyett. Beleznai Kornélnak új betűket is terveznie kellett, így nagy „m” és „j” betűt, valamint kérdőjelet és vesszőt. Az „m” betű nem szabályos, szárai nem egyforma méretűek, a vonalvastagság sem egyenletes. A „j” viszonylag szabályos, az ékezte megegyezik az „i” ékezetével, de a serif bohókás hangulatúvá teszi. A kérdőjel felső hurka nem kerek, bár Beleznai betűtípusára inkább a lekerekítések jellemzőek, nem zavaró a kérdőjel effajta rajzolása, mert egyes betűk részei, például a „k” betű alsó szára is szögletes. A hátlap itt is keretezett, de az alsó keretrész helyett a szimbólumként funkcionáló tócsa található. A tartalom összefoglalója középre zárt, bár a jobb felső sarokban igazodik a könnycseppekhez. A szöveg fehér, Comic Sans betűtípusú 12 pt méretű és itt is kontrasztosak a sorozat előző kötetének címei, amik a szövegben találhatóak, valamint a könyvsorozat népszerűségére utaló mondat: „Jacqueline Wilson könyveit kölcsönzik a legtöbbször Nagy-Britannia könyvtáraiban.” is kontrasztos karakterekkel íródott a figyelemfelkeltés céljából. A védőborító első fülét teljesen kitölti a könyvből vett idézet, így nincsenek rajta a szimbólumok, a hátsó fülszöveg megegyezik az előző három könyv hátsó fülszövegével. Idomulva az arculathoz a fülszövegek is fehér színűek és Comic Sans betűtípusúak. E kötet is eltér a járulékos részek elhelyezését illetően, ugyanis ahol a szennycímnek kéne lennie, ott az ajánlás található, kurzív betűkkel hét sorban baloldalra zárva. A második oldalon az író eddig megjelent köteteit tüntetik fel ugyanabban a formában, mint már említettem, majd a címlap következik, tartva a borító formáját és az eddigi hagyományt a könyvekre vonatkozóan, majd a copyright oldal következik. Tehát nincs szennycímlap. A főszöveg után nem található járulékos szöveg, vagyis apparátus.

14. és 15. kép A negyedik kötet első és hátsó táblája

Grafika: Beleznai Kornél

Az első fejezet itt is rögtön a copyrightdallal szemben található, innen is hiányzik egy üres ív, ami elhatárolná a főszövegtől. A fejezetek illusztrációkkal kezdődnek, amely illusztrációkban mindig megjelenik a kötet fő motívuma a könnycsepp (16. kép). Ebben, mint geometriai formában ábrázol Sharratt. A Beleznai-féle keretes fejezetcím és számláló ebben a kötetben eltűnik és 24 pt betűméretű Comic Sans betűtípusú felirattal szedték a fejezetek számolását. Nick Sharratt illusztrációjában kicserélték az angol fejezetcímeket magyarra, amely címek Comic Sans 20 pt nagyságú karakterek. A fejezetek illusztrációi mindig páratlan oldalon találhatóak és egy üres oldal kihagyással páratlan oldalon kezdődnek a fejezetek, amelyeknek szintén Comic Sans 24 pt betűméretű karaktereik vannak. Az előző három kötet esetében ez nem volt tapasztalható.

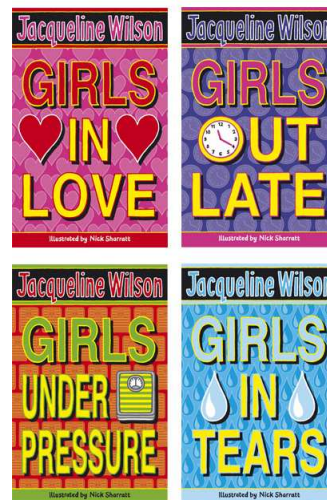
16. kép A hatodik fejezet illusztrációja
Forrás: Scannelt

Attól eltekintve, hogy minden fejezet páratlan oldalon kezdődik a kötet megtartotta az előző részek tipográfiai jellemzőit, így a 12 pt méretű Times New Roman betűtípust, 15 pt sorközöket, a margók méretét és a fejezetkezdő-betűk is megtalálhatóak ugyanolyan formában, ahogy az oldalszámozás is.

Az angol könyvek arculata

Mindenekelőtt az figyelhető meg, hogy az angol könyvek arculata hasonlít a magyaréra (17. kép), vagy éppen fordítva, a magyar könyvek hasonlítanak az angolra, hiszen az eredeti könyvek borítói mintául szolgálhattak a magyar tervezőnek. A magyar könyvek játékosabbak, a címek és Wilson neve nem jelenik meg olyan szigorú szabályos betűtípusban, mint az angol kiadáson. A brit változat léniák közé szorítja az író nevét, amely név betűtípusa szabályos. A címek lineáris antikvák, verzál betűk, amik a könnyebb olvasást

lehetővé téve igen nagyok, de elrendezésük túl szigorú. A magyar betűk hangulata játékosabb, de olvasható. Az angol kiadás arculata is él a szimbólumokkal, a magyar ötlet innen származik, de elrendezésük a borítón nem olyan spontán, mint a magyarén. Viszont a színek játéka a brit kiadáson ugyanolyan feltűnővé teszi a könyveket, mint a magyar könyvét. Az utolsó könyv hazai és magyar kiadása (Mi baj lányok?, Girls in Tears) viszont több hasonlóságot mutat, mint a többi. Ugyanakkor fontosnak tartom megemlíteni, hogy Jacqueline Wilson hivatalos honlapja a <http://www.jacquelinewilson.co.uk/> sokkal inkább a magyar designt idézi, színes és bohókás, betűtípusai pedig nem szabályosak.

17. kép Az angol kiadások
Forrás: Jacqueline Wilson hivatalos honlapja
Grafika: Nick Sarratt

Összegzés

Dolgozatom az egyik legkedveltebb sorozatról szólt a kiskamasz lányok körében, szeretik őket, mert róluk szólnak. Az utolsó két könyv tipográfiailag nem volt azonos színvonalon az előző kettővel, talán nem fektettek bele olyan nagy munkát. Ugyanakkor levonhatjuk a következtetést, hogy a mai ifjúsági könyveknek arculattervezőinek merésznek kell lenniük, és bátran kell használniuk a meghökkentő formákat és feltűnő színeket, mert a statisztikák azt mutatják, hogy a gyerekek már nem olvasnak annyit, mint régen, nehezebben is tanulnak meg olvasni. Unalmasnak tartják a könyvek olvasását, inkább a televízió műsorai kötik le őket. Az olvasás gyakorlása azonban fontos lenne későbbi tanulmányaik segítésére, mikor már 1000 oldalas köteteket kell majd olvasniuk. A tipográfiának és grafikának ezekhez, az olvasási szokásokhoz kell igazodniuk. Nagyobb betűmérettel és sortávolsággal kell szedniük a kenyérszöveget, hogy a fiatal olvasók gyorsabban haladjanak a könyvvel, hiszen türelmük az egy helyben történő monoton munkára, így az olvasásra is sokkal kevesebb, mint régen. Sikerélményt kell biztosítani a gyerekeknek. A kiadó munkatársai, így

Gábor Anikó a sorozat szerkesztője is jól tudja ez, így ebben a szellemben tervezi az Animus az ifjúsági könyveket.

Hivatkozások

- Győri Hanna-Nagy Boldizsár: *Jacqueline Wilson zseniális, vagy mégsem?* [online] Litera, Az irodalmi portál, Megjelenés: 2009. február 17. [Letöltés: 2009. november 17.] <URL: <http://www.litera.hu/hirek/jacqueline-wilson>>
- Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve* [online] Megjelenés: 2004 (Frissítés: 2006) [Letöltés: 2009. november 20.] Nyomtatva: *Szerzők és Szerkesztők kézikönyve*, Budapest, Osiris kiadó, 1997. <URL: http://epika.web.elte.hu/szerk/hatter2_05_osz.html>
- Jacqueline Wilson: *Biography* [online] Jacqueline Wilson hivatalos honlapja, Feltöltés dátuma: ismeretlen [Letöltés: 2009. november 17.]
- Nick Sharratt hivatalos honlapja, <URL: <http://nicksharratt.com>> Az oldal 2009. november 20-tól nem érhető el.
- Jacqueline Wilson hivatalos honlapja, <URL:<http://www.jacquelinewilson.co.uk/nick-sharratt/biography/>>
- Wilson, Jacqueline: *Szerelmes lányok*, Budapest, Animus kiadó, 2003. 3. old.
- Wilson, Jacqueline: *Szerelmes lányok*, Budapest, Animus kiadó, 2003. 156. old.
- Wilson, Jacqueline: *Lányok a pácbán*, Budapest, Animus kiadó, 2003. 4. old.
- Wilson, Jacqueline: *Lányok késésben*, Budapest, Animus kiadó, 2004. 4. old.
- Jacqueline Wilson: *Mi baj lányok*, Budapest, Animus kiadó, 2004. 4. old.